

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIKA

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIKA

--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

PRÓBNY SPRAWDZIAN SZÓSTOKLASISTY Z OPERONEM

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy arkusz sprawdzianu zawiera 11 stron.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kraterk na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

	B	C	D
---	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

	B	C	
---	---	---	---

8. Rozwiązania zadań od 21. do 24. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Dodatkowa strona sprawdzianu jest przeznaczona na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

Powodzenia!

**MARZEC
2010**

**Czas pracy:
60 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 40**

Czekolada

Tekst do zadań od 1. do 5.

Delikatna, pożywna czekolada, jaką znamy w wielu postaciach, wytwarzana jest ze zwykłego brązowego ziarna, otrzymywanego z owoców rosnących na drzewach kakaowych. Ojczyzną dzikich kakaowców jest najprawdopodobniej dżungla Amazonii – tam znaleźli je południowoamerykańscy Indianie. Pierwsze plantacje zostały założone prawdopodobnie przez Majów przybyłych w VI wieku n.e. na półwysep Jukatan. Aztekowie – wielcy konkurenci Majów – także wykorzystywali ziarna kakaowca. Oba te ludy, wędrując po Ameryce Środkowej, rozpowszechniły tę niepozorną roślinę. [...]

Z ziaren kakaowca przygotowywano [...] gorzki, pieniący się napój, który odgrywał ważną rolę w czasie ceremonii i obrzędów religijnych. Napój ten, zwany *chocolatl* (gorzka woda), sporządzano z prażonych i rozdrobnionych ziaren, które mieszano z wodą lub winem, a następnie ubijano aż do powstania piany. Europejczykiem, który pierwszy zobaczył ziarna kakaowca i zapewne skosztował przygotowywanego z nich napoju, był [...] odkrywca Ameryki – Krzysztof Kolumb. Przywiózł z sobą na dwór hiszpański nieco tych egzotycznych ziaren [...].

Początkowo cierpki i gorzki wywar nie miał zbyt wielu entuzjastów, ale kiedy Hiszpanie dodali do niego cukier i wanilię – nastąpił przełom. Dzięki tym dodatkom napój stał się dużo lepszy i bardzo szybko rozpowszechnił się na dworze i w wyższych sferach. [...]

Prawdziwy przełom w produkcji czekolady nastąpił [...] dopiero w roku 1828. Holender C.J. van Houten opracował technologię otrzymywania sproszkowanego kakao i ekstraktu tłuszczu kakaowego z masy kakaowej. Wcześniej wykorzystywano całe, mielone ziarna, przez co napój był tłustawy. Wytłaczarki van Houtena wyciskały część tłuszczu kakaowego, pozostawiając to, co dzisiaj znamy jako kakao w proszku. [...]

W 1875 roku w Szwajcarii Daniel Peter dodał do czekolady skondensowane mleko i wówczas po raz pierwszy w sprzedaży pojawiły się tabliczki twardej czekolady.

Valerie Barrett, *Świat czekolady*,
Kraków 1993.

1. Gdzie prawdopodobnie odkryto drzewa kakaowe?

- A. W Azji.
- B. W Europie.
- C. W Ameryce Północnej.
- D. W Ameryce Południowej.

2. Aztekowie i Majowie wykorzystywali ziarna kakaowca do wyrobu

- A. tabliczek twardej czekolady.
- B. napoju pitego podczas obrzędów.
- C. przypraw do ciast i innych potraw.
- D. wywaru z dodatkiem cukru i wanilii.

- 3.** Kiedy Daniel Peter wyprodukował po raz pierwszy tabliczkę twardej czekolady?
- A. W I połowie XVIII wieku.
  - B. W II połowie XVIII wieku.
  - C. W I połowie XIX wieku.
  - D. W II połowie XIX wieku.
- 4.** Ile lat minęło od pojawienia się w sprzedaży pierwszej tabliczki czekolady do dzisiaj?
- A. 125.
  - B. 135.
  - C. 145.
  - D. 155.
- 5.** W którym akapicie jest mowa o sposobie otrzymywania sproszkowanego kakao?
- A. Pierwszym.
  - B. Drugim.
  - C. Trzecim.
  - D. Czwartym.
- 6.** Aby sprawdzić, czy wyraz „kakao” się odmienia, należy skorzystać ze
- A. słownika frazeologicznego.
  - B. słownika wyrazów obcych.
  - C. słownika poprawnej polszczyzny.
  - D. słownika wyrazów bliskoznacznych.

Mapka do zadania 7.

- 7.** W jakim kierunku płynął statek Krzysztofa Kolumba przewożący ziarna kakaowca do Europy?
- A. W północno-wschodnim.
  - B. W północno-zachodnim.
  - C. W południowo-wschodnim.
  - D. W południowo-zachodnim.

Informacje do zadań od 8. do 11.

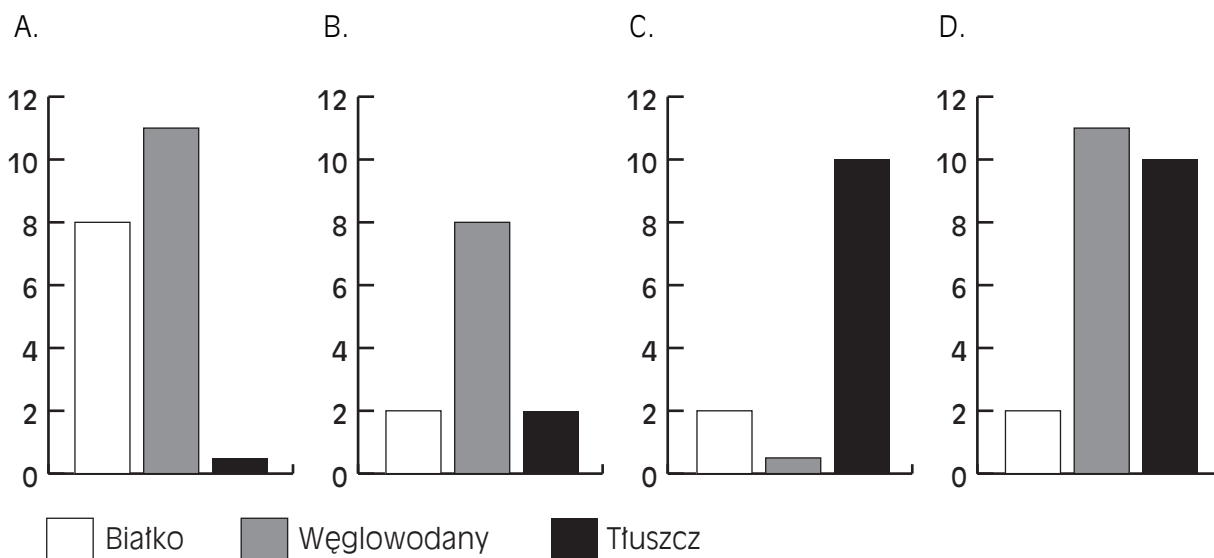
Zosia kupiła czekoladę z całymi orzechami laskowymi. Na opakowaniu przeczytała następujące informacje:

	Wartość odżywcza	
	w 100 g	w 25 g (jedna porcja)
Wartość energetyczna	572 kcal	143 kcal
Białko	8 g	2 g
Węglowodany	44 g	11 g
Tłuszcz	40 g	10 g
Błonnik	2 g	0,5 g

8. Zosia zjadła dwie porcje czekolady i chce się dowiedzieć, ile gramów łącznie ważyły spożyte przez nią białka i węglowodany. Które działanie powinna obliczyć dziewczynka?

- A. $2 \cdot (10 + 0,5)$
- B. $2 \cdot (2 + 11)$
- C. $2 \cdot (11 + 0,5)$
- D. $2 \cdot (2 + 10)$

9. Który diagram przedstawia zawartość białka, węglowodanów i tłuszczu w jednej porcji czekolady kupionej przez Zosię?

10. W jednej porcji czekolady kupionej przez Zosię znajduje się 10 g tłuszczu. Jaka to część całkowitej zawartości tłuszczu w 100 g tej czekolady?

- A. $\frac{1}{2}$ B. $\frac{1}{3}$ C. $\frac{1}{4}$ D. $\frac{1}{10}$

11. Ile razy więcej tłuszczu niż błonnika znajduje się w jednej porcji czekolady?

- A. 10   B. 20   C. 30   D. 40

Tekst do zadań od 12. do 14.

Bucketowie nie umierali [...] z głodu, wszyscy jednak [...], a zwłaszcza sam Charlie – od rana do wieczora czuli ssanie w żołądkach.

Charlie znosił to najgorzej. I chociaż ojciec i matka często rezygnowali z obiadu czy kolacji, oddając je synkowi, i tak nie wystarczało to rosnącemu chłopcu. Ciągłe myślał o czymś bardziej sycącym niż kapusta i kapuśniak, a najbardziej ze wszystkiego marzył o CZEKOLADZIE.

Charlie Bucket tylko raz do roku – w swoje urodziny – mógł posmakować czekolady. Cała rodzina oszczędzała na ten wyjątkowy dzień, gdy Charlie otrzymywał w prezencie niewielką czekoladkę, która w całości była tylko dla niego. Każdego z tych wspaniałych urodzinowych poranków umieszczał prezent w małej drewnianej skrzyneczce z takim namaszczeniem, jak gdyby był to kawałek złota, i przez kilka następnych dni tylko mu się przyglądał, nawet nie dotykając. Kiedy w końcu już nie mógł się powstrzymać, odwijał kawałeczek opakowania, które odsłaniało kawałeczek czekoladki, a Charlie brał tylko maciupęńki okruszek, aby poczuć, jak powoli rozptywa się na języku wspaniała stodycz. Następnego dnia brał kolejny okruszek i tak dalej, a w ten sposób czekoladka starczała mu na więcej niż miesiąc.

Roald Dahl, *Charlie i fabryka czekolady*, Poznań 2004.

12. Charlie tylko raz w roku jadł czekoladę, ponieważ

- A. była zbyt tuczająca i niezdrowa.
B. nie lubił jej smaku i zapachu.
C. źle się czuł po jej zjedzeniu.
D. jego rodzice nie mieli na nią pieniędzy.

13. Dlaczego Charlie wkładał otrzymaną czekoladkę do skrzyneczki?

- A. Traktował ją jak coś bardzo cennego.
B. Chciał ją zachować na specjalną okazję.
C. Zamierzał nią poczęstować kolegów w szkole.
D. Obawiał się, że członkowie rodziny ją zjedzą.

14. W jaki sposób chłopiec umieszczał czekoladkę w skrzyneczce?

- A. Powoli.
B. Uroczyście.
C. Szybko.
D. Niedbale.

15. Charlie otrzymał w prezencie czekoladkę 2 maja. Ostatni okruszek zjadł 6 czerwca. Na ile dni mu jej wystarczyło?

- A. Na 32 dni.   B. Na 34 dni.   C. Na 36 dni.   D. Na 38 dni.

Tekst do zadań od 16. do 19.

Zapach czekolady

Przyszeli do nas wujek Władek,
przyniósł wielką czekoladę
z orzechami, z rodzynkami,
w pięknym pudle z obrazkami.
Jeśli będę grzecznie siedzieć,
dadzą mi ją po obiedzie...
Choć zamknięta jest szuflada,
wszędzie pachnie czekolada.
Układanki chcę układać –
wszędzie pachnie czekolada.
Gdy na nowy rower wsiadam –
wszędzie pachnie czekolada.
Kiedy z lalką sobie gadam –
wszędzie pachnie czekolada.
Czy ktoś może mi powiedzieć,
kiedy będzie po obiedzie?
Bo nie mogę żyć w spokoju,
gdy ten zapach jest w pokoju!

Danuta Wawiłow

16. Kto jest podmiotem mówiącym w wierszu?

- A. Wujek.
B. Czekolada.
C. Dziecko.
D. Lalka.

17. Powtarzanie słów *wszędzie pachnie czekolada* podkreśla

- A. nieznośny zapach unoszący się w całym domu.
B. głód osoby mówiącej i jej oczekiwanie na obiad.
C. wrażliwość podmiotu mówiącego na zapachy.
D. niecierpliwe oczekiwanie na moment otrzymania czekolady.

18. Epitet znajdziesz w cytacie

- A. *przyniósł wielką czekoladę.*
B. *z lalką sobie gadam.*
C. *będę grzecznie siedzieć.*
D. *zapach jest w pokoju.*

22. Na obchody Święta Czekolady przyszła czteroosobowa rodzina Orzechowskich: mama, tata i dwoje dzieci. Rodzice kupili różne czekolady: dwie mleczne, jedną białą i jedną z orzechami. Wszyscy członkowie rodziny Orzechowskich zamówili także gorące czekolady, które wypili na miejscu. W prezencie dla babci kupiono bombonierkę. Rodzina otrzymała rabat w wysokości $\frac{1}{4}$ kwoty, którą mieli zapłacić. Ile wyniósł rachunek?

Zapisz wszystkie obliczenia i uzupełnij odpowiedź.

CENNIK

PRODUKT	CENA
czekolada mleczna	2,40 zł
czekolada biała	2,70 zł
czekolada z orzechami	3,20 zł
bombonierka	9,30 zł
gorąca czekolada	2,50 zł

Odpowiedź: Rachunek wyniósł .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

